

GEOMORFOLOGICKÉ ASPEKTY VÝSKYTU VLTAVÍNŮV V STŘEDNĚJ EURÓPE

ABSTRAKT:

V predloženej práci sú hodnotené geomorfologické aspekty výskytu vltavínov, je popísaný ich vznik v miocéne a hlavné lokality výskytu vltavínov v Čechách. K štúdiu a dokumentácii morfológie povrchu vltavínov bola využitá zbierka Prírodovedeckej fakulty Univerzity Karlovej. Hlavnú pozornosť pri terénnom geomorfologickom proeskume nálezísk vltavínov bola venovaná lokalite medzi obcami Ločenice, Nesměň a Chlum nad Malší. Boli identifikované hlavné rysy prírodného prostredia tejto lokality a recentné zmeny povrchových tvarov spôsobené nelegálnou i legálnou ťažbou vltavínov. Všetky významné lokality výskytu vltavínov v južných Čechách sú zasiahnuté týmito antropogénnymi zmenami krajinného prostredia.

V diskusii je uvedené, že neprítomnosť vltavínov v denudovaných častiach územia, kde sa vyskytujú, môže naznačovať rozsah exhumácie hornín od obdobia vrchného miocénu. Naopak je ukázané, že morfostratigrafický význam ojedinelých nálezov vltavínov desiatky kilometrov od ich primárnych nálezísk je podstatne limitovaný hlavne malou odolnosťou vltavínov voči zmenám ich tvaru a objemu pri fluviálnom transporte. Veľmi zaujímavé sú však možnosti výskumu mikromorfológie vltavínov v dostupných zbierkach, ktorým sa doposiaľ nevenovala pozornosť. Tieto geomorfologické štúdie je možné zamerať na 1) rozsah zachovania a typu povrchu vltavínov u vzorkov z pôvodných miest dopadu a nacharakteristické prejavy ich zvetrávania, 2) zmeny mikromorfológie vltavínov spôsobené transportom na krátku vzdialenosť, a to jak svahovými procesmi, tak fluviálnym transportom do lokalít ich súčasného uloženia.

KLÍČOVÉ SLOVÁ: geomorfológia, výskyt vltavínov, morfostratigrafia povrchových tvarov, impaktný kráter Ries, stredná Európa